

Profesorul Dumitru Ion Mangeron (1906 – 1991)

– In Memoriam –

Printre profesorii de seamă, născuți în urmă cu un secol, se numără și regretatul **D. I. Mangeron**. Cunoscută personalitate a vieții universitare și academice ieșene, D. I. Mangeron s-a născut la 15/28 noiembrie 1906 în orașul Chișinău. După absolvirea liceului în orașul său natal s-a înscris în anul 1926 la secția de matematică a Facultății de științe din Iași, în care pe atunci existau secții pentru toate științele exacte.

A absolvit în mod strălucit studiile universitare în anul 1930, având profesori de mare valoare, dacă nu ar fi să-l amintim decât pe *Alexandru Myller*, care luase doctoratul la vestitul matematician *David Hilbert*. Odată cu înființarea în 1910 de către A. Myller a Seminarului matematic, care astăzi îi poartă numele, la Iași începuse cu adevărat o activitate propriu-zisă de cercetare, la care și-a adus aportul și fostul student D. I. Mangeron. Timp de doi ani (1930 - 1932), pregătește sub îndrumarea renumitului profesor *Mauro Picone* teza de doctorat, intitulată *Sopra un problema al contorno per un'equazione differenziale alle derivati parziali di quattro ordine con le caratteristiche reali doppie*. Întors în țară, a funcționat la Universitatea ieșeană mai întâi ca asistent, fiind numit în 1936 conferențiar la disciplina de analiză matematică. Începând cu anul universitar 1938/1939, a fost numit conferențiar la disciplina de matematici generale la nou înființata *Școala Politehnică din Iași*, unde, în anul 1941, devine profesor la catedra de mecanică. Începând cu acest an, a predat cursuri de matematică și de mecanică teoretică la facultățile de mecanică și de electrotehnică. Preocupările sale științifice au fost strâns legate și de cerințele unui învățământ tehnic superior de înaltă ținută, publicând aum, pe lângă lucrările din *teoria ecuațiilor cu derivate parțiale*, și numeroase lucrări de *mecanică analitică*, *teoria mecanismelor*, *teoria optimizării*, *teoria accelerațiilor reduse și a accelerațiilor de ordin superior*. A publicat și lucrări de *istoria matematicii*. A fost membru activ la mai multe societăți științifice de matematică, mecanică teoretică și aplicată, astronomie, om de știință emerit al României, redactor responsabil la *Buletinul Institutului Politehnic din Iași*, membru în consiliul de conducere al revistelor *Revue Roumaine des Sciences Techniques (Série de Mécanique Appliquée)* și *Studii și Cercetări de Mecanică Aplicată*, conducător de doctorate în mecanică tehnică (30 de ingineri au obținut titlul de doctor sub îndrumarea sa).

Studiul ecuațiilor cu derivate parțiale a devenit principalul său domeniu de cercetare în care, singur sau cu unii dintre elevii și colaboratorii săi, a publicat sute de lucrări în diverse reviste de specialitate din țara noastră sau din țări cu mare prestigiu științific, ceea ce face ca acum în matematică să se vorbească despre *ecuații polivalente Mangeron*, *operatori interpolanți Mangeron*, *teoreme Mangeron*, *ecuațiile Mangeron*.

Profesorul **D. I. Mangeron** a fost un om plin de entuziasm, energie, spirit de

inițiativă, colegialitate desăvârșită, un om care încuraja tineretul studios și care era capabil de prietenia cea mai sinceră. Dovadă stau scrisorile pline de atenție și delicatețe către bunul său prieten de o viață, *Al. C. Climescu*, trimise de la Universitatea din Edmonton (Canada), unde în mai multe rânduri a fost *visiting profesor*, după ieșirea sa la pensie. Cu altă ocazie, despre Al. C. Climescu a scris: *A fost tocmai atunci (la începutul războiului) mobilizat în arma antiaeriană și astfel au trecut ani de zile, până în 1945. Între timp, am reușit să se formeze comisia de concurs pentru încadrarea sa ca profesor. Comunicându-i că el se va întoarce pe noua sa poziție de profesor titular, am primit cu emoție telegrama în care El afirma că nu va uita niciodată acest rezultat al eforturilor făcute în lipsa lui.* Al. C. Climescu a avut ocazia să se revanșeze atunci când, așa cum scrie Profesorul, *în acele vremuri s-a făcut tabula rasa din tot ce am lucrat și realizat eu.* În 1954, Al. C. Climescu descoperă în revista *Memorial des Sciences Mathématiques* un articol intitulat *Calcul Symbolique*, în care exista fraza: *On leur doit – à Mauro Picone et à D. Mangeron – deux progrès principaux.* Această recunoaștere internațională a făcut ca, în cele din urmă, șicanele la care era supus Profesorul să înceteze, să i se recunoască meritele de cercetător de valoare și, partea oarecum comică, să i se acorde o nouă diplomă de doctor în științe fizico-matematice pentru că, chipurile, cea din Italia nu ar fi fost bună. În legătură cu aceasta, Profesorul a spus: *Am trăit astfel, în cadrul greutăților pe care le-am avut ani de zile, o reușită faptică și morală, grație atenției și preocupărilor de pasionat cercetător al iubitului nostru Prieten dispărut.*

Un aspect foarte important al activității Profesorului **D. I. Mangeron** este legat de înființarea revistei *Buletinul Institutului Politehnic din Iași* (1946), pentru care a trebuit să învingă greutățile ivite după terminarea războiului și obtuzitatea noilor factori de decizie. A contribuit din plin la afirmarea pe plan internațional și nu numai național a acestei reviste, împreună cu alți profesori ai Politehnicii și oameni de știință din alte țări, printre care și câțiva laureați ai premiului Nobel.

Profesorul **D. I. Mangeron** a rămas activ și optimist până la inevitabilul sfârșit, deși a locuit într-un apartament modest, lipsit de confort. Când, în cele din urmă, dl. rector al Politehnicii, devenită acum Universitatea Tehnică "Gh. Asachi", a reușit să obțină pentru Profesor o repartiție într-o nouă locuință, acesta a spus: "Dragul meu, este prea târziu". Prea târziu, a sosit și știrea alegerii sale ca *membre correspondant al Academiei Române*. Se afla în spital, unde a decedat la 26 februarie 1991.

Ne-am despărțit de stimatul nostru Profesor în ziua de 1 martie 1991, după slujba la care au asistat mulți dintre colaboratorii și elevii săi, colegi, foști doctoranzi, ingineri și profesori, ținută la biserica Sfântul Nicolae din dealul Copoului. Pe drumul către cimitirul Podgoria, o ninsoare liniștită a adus împăcarea în sufletele noastre și ne-am gândit că, cel care a iubit atât de mult școala, oamenii și natura a plecat dintre noi la fel de frumos cum a trăit, lăsând o amintire și o operă pe măsură, demnă de spiritele cu adevărat alese.

Astăzi, la mormântul Profesorului **D. I. Mangeron** se află un monument, ridicat de foștii săi admiratori, iar Bulevardul pe care se află facultățile și celelalte clădiri ale Universității Tehnice poartă numele "Bulevardul D. Mangeron".

Prof. dr. Adrian Corduneanu